

מציון יצאה תורה, יצאה מבלי לומר

שלום, ובמקומה בא מוסר האסקימוסים

רפואה מתחת לשולחן

יכול לעבור ניתוח. אבל כל אורת יודע שאם יתחוב כמה לירות לידיו של רופא קופת-חולים, באמתלה של בני קור פרטי, יוכה בטיפול טוב יותר, לרפוי מהיר יותר, ומכיוון שאין מישפחה נורמלית מפקירה את יקיריה לייסורים ולמוות מבלי לעשות את כל האפשר למענו, פירוש הדבר שגם בישראל יכולה מחלה לגזור על מישה פחה הרס כלכלי.

זוהי הדיסציפלינציה של הרפואה. אפי שר גם לומר: הקאניבאליזציה.

ש אימרים שוהי אמריקניזציה. נטישת הדגם הישראלי המקורי, התרחקות מן הדגם הבריטי המפואר, ואימוץ הדגם האמריקאי.

אבל אין זה נכון. הדגם שנוצר לאחרונה בישראל נחות ומכושר לאין שיעור מזה שאיפשר לילדי האמי ריקאי לבנות ארמון על גידוליהמות של חוליו. כאמריקה אין צביעות. הכוחות הנוחמים שם בסוציאליזציה של הרפואה קוראים ליד בשמו: **מי שקונה טיפול רפואי, משלם בעדו.**

אצלנו, משלמים אנשיהצמרת עבור טיפול רפואי — אם בכסף, אם בפרוטקציה. אבל השירות הרפואי מוגש להם, במידה רבה מאד, על חשבון הציבור כולו. נרמה שזהו העיוות הסופי, זה שאין למי ענה ממנו: החברה כולה משלמת עבור בתי החולים, חדריהניתוח והמכשירים שבהם זוכים בעדי המעמד המיוחס כטיפול מיוחד.

אין בארץ בתיחולים פרטיים, בעלי ציוד רפואי משוכלל, שניבנו בכספי עשירים כדי לטפל בעשירים. העשירים שלנו מקבלים את טיפולם בבתיחולים ציבוריים, שהוקמו בכספי משלם-המיסים. אורחים טובים, שכירים ועצמאיים, שילמו מסיאמת מיגיע-כפיהם, כדי להקים מיתקנים מפוארים אלה, שבהם מקבלים המייוחדים טיפול מיוחד. בעוד שמשלם-מיסים סתם ממתין חור דשים כדי להתקבל.

כאשר אורח מן המניין משלם מתחת ליד שולחן למישהו, כדי להיכנס לבית-החולים שנבנה בכסף, או כדי לקבל מרופא קופתי חולים טיפול נאות — הרי הוא משלם פעם מיום, ואולי אף בפעם השנישית — פעם כמשלם-מיסים, פעם כחבר קופת-חולים, ופעם שנישית כצרכן בשוק השחר הרפואי.

הדיסציפלינציה של הרפואה הישראלית אינה תופעה בסני עצמה. זהו רק חלק מבעית במיוחד של תופעה כללית — הדיסציפלינציה של החיים בישראל. ההתפרקות הכללית מערכים חברתיים ואנושיים, ליברליים וסוציאליים במישטר הקיים.

התופעה כולה עטופה במעטה עבה של צביעות. היתה דרושה השערוריה המחרידה של פרשת הוואמן, הגובלת בסאדיזם, כדי שידובר בגלוי במצב שהיה ידוע לרבים מזה זמן רב, וששרה-בכריאות הסוציאליסטי העלים אותו, בדיוק כמו קודמיו.

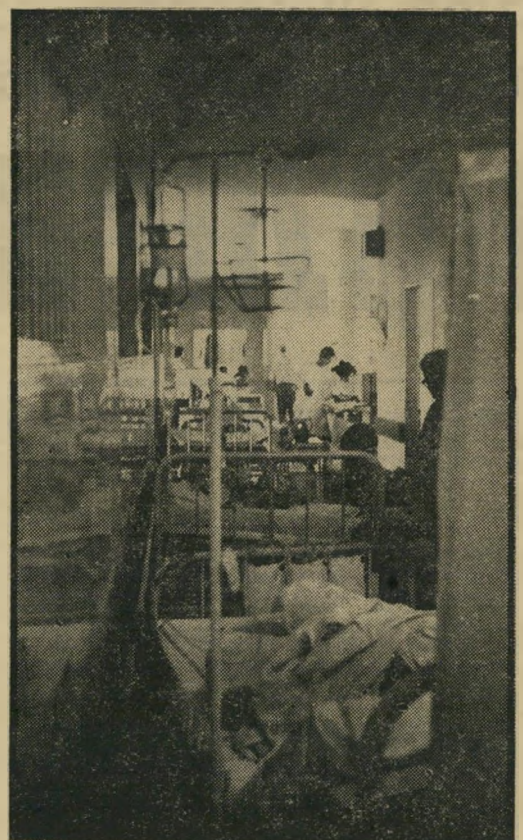
צביעות זו היא אחד מאבות החטאת. אילו דובר בי גלוי על מצב הרופאים ועל אייכולתם להגיע לרמת מחייה הנראית להם, בוודאי היה נמצא פיתרון גלוי, מוסרי ומעשי. אבל הצביעות השלטת מנעה זאת. היתה צורך להעמיד פנים כאילו עדיין קיימת בישראל רפואה סוציאליית מפוארת. תחת מעטה זה פשטה השחיתות, כמו שרטן בגוף. מצב דומה שורר בכל רחבי החברה הישראלית. אין הבדל בין פרשת הוואמן ופרשת מיכאל צור, החברה הסוחטת כסף ממשלם-המיסים כדי לבנות בית-חולים מפואר, שבו יכול רופא סרטי-מצפון לסחוט כסף מן הנדודים-לממות. היא אותה החברה המשחררת משלום-מיסים בעליהו "משקיעים", המשתמשים בכסף לניהול ספסר רות פרועה ברחבי העולם.

ברפואה, כמו במשק, שולט אצלנו "קפיטליסטי-סוציאליזם". במשק, הרווח הוא קפיטליסטי ושייך לבעלי-ההון, ואילו ההפסד הוא סוציאלי, ושייך לחברה. ברפואה, המיתקן הוא סוציאלי, ונבנה בכספי הציבור, ואילו השימוש בו הוא קפיטליסטי, לטובת חברי המעמד המיוחס. אין שוויון בפני המוות, כשם שאין שוויון בפני החוק. גנב קטן נשדח למאסר, גנב גדול נשדח למחוייפרא. מי שירד משגת לשכור עדי רדיין יקר כדי להצידו מאימת החוק, יכוד לשכור גם רופא יקר, שיצילו מאימת המוות. הדיאגנוזה: החברה הזאת חולה. אם לא תזכה כטיפול בעוד מועד, היא תתנוון ותרקב.

החברה דואגת לחלשים. בשעה שהפרט אינו מסוגל לדאוג לעצמו, החברה דואגת לו.

כאן התמוזג המוסר היהודי ("כל ישראל ערבים זה לזה") עם המוסר הכללי-אנושי הי מודרני. החוק דואג לחלש. הרבים דואגים ליחוד.

איננו עדר של חיות-פרא. המשאיר בדרך חולים וחלשים, יחסדי הטבע והטורפים. איננו אסקימוסים, המפקי רים את זקניהם בלב מידבר הקהה, כמאכל לדובים. אצלנו נדרש כל אחד לתרום כמיטב יכולתו לחברה, ביודעו שהחברה תדאג לו אם ייכשל שלא באשמתו. אם נבצר ממנו לעבוד, בעיתות משבר, יקבל עבודה יוממה

או סעד. אם יפגע בתאונו, מובטח קיום מישפחתו. אם יחלה, ישתדלו מיטב הרופאים להציל את חייו.

בניגוד לבני עמים פחות מאושרים, אין הישראלי צריך לדאוג, חלילה, שמא יפול קורבן למחלה. שתמחוק פיתאום את כל חסכונוותיו, תודידו שאולה ותותיר את ילדיו בחוסר-כל. אין הקשיש צריך לחיות בסיוט המתמיד — שהוא נחלת בני גילו במדינות רבות — שמא יחלה ויגמור את שנתו האחרונות בעוני ומחסור.

לא, זה לא יכוד דקרות אצלנו. כי אכן הקמנו חברה אחרת, מתקדמת, מוסרית, מודרנית, יהודית, הומאניסטית, איר דגוים. האנגלים למדו ממנה. היא הוגשמה לאור הנפט בכוויית. מדינות קרובות ורחוקות אימצו אותה לעצמן.

מציון יצאה התורה. יצאה מבלי לומר שלום.

ה שקרה בישראל בשנים האחרונות בשטח זה ראוי לתואר "דיסציפלינציה". חיסול הערכים הברתיים, וירידה לשלב מוסרי וחברתי פרימיטיבי יותר. לא נותר עוד שמץ של אמת באמונה שבי ישראל חבו שווים בפני המוות, בפני המכחי איב, בפני הסבל הגופני.

העשיר יכול לרכוש לעצמו טיפול רפואי טוב יותר, ניתוח מהיר יותר ובתנאים המבטיחים הצלחה רבה יותר. תצפית-החיים של אדם עשיר טובה יותר מזו של עני. בכסף אפשר לקנות חיים.

נותרה לנו רפואה סוציאליית כלשהי. עני זוכה בטיי פול רפואי כלשהו. עני יכול לקוות לאישפוז. גם עני

כ אשר ראיתי את הווילה, עצרתי את המכונית מרוב אפתעה. היא בלטה אפילו ברובע-העשירים המפורסם שבו שכנה.

ידידה אמריקאית הציעה לי להתארח באותה עיר אצל "גיטה הדוקטור". ידעתי שגדלה במישפחה עניה, ושגם הדוקטור בא מרקע צנוע.

הבניין שכן בין מידשאות פרטיות נרחבות. היו לו שתי קומות, ולפחות עשרים חדרים. גרה בו מישפחה בת שלוש נפשות. שאר החדרים נועדו לאורחים, כשכל חדר אורחים מעוצב בצבע אחר, ולכל אחד מהם חדריישירות משלו עם אריחים, שטיחים ונייר-טואלט באותו צבע. בחדריהמגורים לא היה אף רהיט אחד שלא היה הפץ עתיק ויקר. הונס כולו שווה מיליונים. בדולרים.

מניין הכסף? הידידה הפכירה לי שגיטה היא מנתח-ימיה ידוע-שם. היא מקדיש את כל מאמציו לעשירים, המוכנים לשלם הון-עתיק עבור ניתוח המציל את חייהם. הוא רגיל לקי חת 150 אלף דולר עבור ניתוח מסיבך.

הארמון נבנה על-ידי חולים שהקיאו דם, פשוטו כמשמעו.

ב ערב אחרי ארוחה מצויינת, על קוניאק צרפתי בכוסות-באלון ענקיות, ניהלנו ויכוח נירגש.

רוחי היתה מרוממת. לא רק הסרטן הטעים והיין שנביחר בקפדנות גרמו להרגשה זו, אלא גם הצדקנות הישראליית שהעבירה בי תחושה נעימה של עליונות מוסרית. איך יכול עם תרבותי לנהוג כך בשטח הרפואה? — שאלתי את מארחי. הרי זה מוסר של קאניבליים! עשיר יכול להציל את חייו ולהאריך את ימיו, ואילו העני נדון למות בגלל עוניו!

אצלנו, כרוך השם, זה לא כך. יש עשירים ויש עניים, אך הכל שווים בפני הרופא. עני הדוקה בגידול כמחוי זוכה לטיפולו של גדול המנתחים. ממש כמו ספסריקרקעות שהצליח.

הדוקטור המפורסם השיב לי בלהט. החברה הקפיטליסטית מבוססת על התחרות ותמריץ. אחד התמריצים הוא, שהעשיר יכול לרכוש לעצמו טיפול רפואי טוב יותר. הרופא הוא קפיטליסט כמו כל אדם אחר. הכישרון שלו הוא ההון שלו. מותר לו למכור את כישורו לכל המרבה במחיר. זה טוב לחברה. טוב למשק, וטוב לפיתוח הרפואה.

כך התנהל הוויכוח. ללא סיכום מוסכם, באדיבות תרבותית רוויית שגינות ואלכוהול.

כשעליתי לחדרי המפואר, המעוצב בצבע ורוד עדין, עדיין הייתי חדור בהכרת צידקתי הישראלית. **אצלנו זה אחרת. הענינו לשלם גבוה יותר שד מוסר אנושי. יש לנו רפואה מתקדמת, ה טובה ביותר בעולם, המבוססת על ערכים סוציאליים מוצקים.**

כמה טוב היה להיות ישראלי!

א הייתי זקוק לפרסומי השבועון המסויים ושאר העיתונים, כדי לדעת שישראל התקדמה מאד בצעד דייענק אחרוה, לקראת הדגם הרפואי האמריקאי. הפרופסור אברהם הוכמן אינו הרופא הי ישראלי היחיד שיכוד היה להרשות לעצמו לרכוש את ארמונו של מארחי האמריקאי.

אני מכיר רופאים, המרוויחים מן הצד כ-50 אלף ליר רות לחודש — למעלה מחצי מיליון לירות בשנה. כל הכסף הזה משלם מתחת לשולחן. הוא נטו. כדי להרי וויח סכום כזה בדרך הישרה, אחרי ניכוי מסיאמת, יש צורך להרוויח כשלושה מיליון לירות ברוטו.

אפשר לקנא ברופאים אלה. אפשר לשנוא אותם. אפי שר לשלם בהם את מקידי מסי-ההכנסה ואת המישטר. אבל לא זה העיקר.

העיקר הוא שנשאר את עצמנו, בניגודידיב: מה קרה לנו?

מה קרה לאידיאלים הסוציאליים, שדגלנו בהם? מה קרה לחברה שהתפארנו בה, שבזכותה נשאנו את ראשינו בגאווה בין הגוים, שנשענה בדיבנו את האמונה בעליונותנו המוסרית?

ה לא היה שקר. הסוציאליזציה של הרפואה, שי הונהגה בימי המדינה-ברוך, היתה באמת הישג חבי רתי ומוסרי, אחת היצירות הגדולות של האומה הישראליית החדשה. היא היתה מבוססת על הכרעה מוסרית אנושית: